

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	GEO202	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	6ο, 8ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις και σεμινάρια (κριτικές συζητήσεις, workshops, μελέτες περίπτωσης)		3	5
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (ΑΓΓΛΙΚΑ ΑΝ ΖΗΤΗΘΕΙ)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://geo.hua.gr/courses/diacheirisi-fysikon-katastrofon/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Το μάθημα αποσκοπεί στην ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης, κοινωνικο-οικολογικής κατανόησης του κινδύνου καταστροφών και των τρόπων με τους οποίους αυτός διαμορφώνεται και μεταβάλλεται στον χώρο και τον χρόνο. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες εξοικειώνονται με τις βασικές φυσικές, κοινωνικές και θεσμικές διαστάσεις των καταστροφών, καθώς και με τις κύριες προσεγγίσεις πρόληψης, διαχείρισης και μείωσης του κινδύνου. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στον ρόλο της κλιματικής αλλαγής στη διαμόρφωση υφιστάμενων και μελλοντικών κινδύνων, και στη σύνδεση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή με τη Μείωση του Κινδύνου Καταστροφών. Μέσα από θεωρητικές και εφαρμοσμένες προσεγγίσεις, το μάθημα επιδιώκει να συνδέσει βασικές έννοιες και θεωρητικά πλαίσια με την ανάλυση πραγματικών προβλημάτων και τόπων. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται να μπορούν: • να εξηγούν πώς οι φυσικές διεργασίες, η έκθεση και οι κοινωνικοί, χωρικοί και θεσμικοί παράγοντες αλληλεπιδρούν στη διαμόρφωση και διαφοροποίηση του κινδύνου καταστροφών, • να αναγνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά επιλεγμένων φυσικών και ανθρωπογενών επικινδυνοτήτων,

- να αναγνωρίζουν τους βασικούς φορείς και δρώντες που εμπλέκονται στη διαχείριση και μείωση του κινδύνου καταστροφών και να κατανοούν τον ρόλο και τις αρμοδιότητές τους,
- να διακρίνουν και να αξιολογούν βασικές προσεγγίσεις πρόληψης, ετοιμότητας, αντιμετώπισης και αποκατάστασης,
- να κατανοούν πώς η κλιματική αλλαγή μεταβάλλει υφιστάμενους και μελλοντικούς κινδύνους και πώς η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή συνδέεται με τη Μείωση του Κινδύνου Καταστροφών,
- να εφαρμόζουν τις βασικές έννοιες και προσεγγίσεις του μαθήματος στην ανάλυση πραγματικών τόπων και περιπτώσεων.

Γενικές Ικανότητες

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων
- Αυτόνομη και ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεθνές και διεπιστημονικό περιβάλλον
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στο φυσικό περιβάλλον
- Προαγωγή δημιουργικής και συνθετικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Όταν γίνεται αναφορά στις καταστροφές, συχνά αυτές ταυτίζονται με το φαινόμενο που τις πυροδοτεί, όπως ένας σεισμός, μια πλημμύρα, μια δασική πυρκαγιά ή μια κατολίσθηση. Ωστόσο, τα φαινόμενα αυτά δεν οδηγούν από μόνα τους σε καταστροφές. Ο κίνδυνος καταστροφής διαμορφώνεται μέσα από την αλληλεπίδραση της επικινδυνότητας με την έκθεση ανθρώπων, υποδομών και δραστηριοτήτων, καθώς και με τις κοινωνικές, οικονομικές, θεσμικές, χωρικές και περιβαλλοντικές συνθήκες που επηρεάζουν την τρωτότητα και την ικανότητα αντιμετώπισης και προσαρμογής. Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση του κινδύνου καταστροφών ως σύνθετου φυσικού, κοινωνικού και χωρικού φαινομένου και η διερεύνηση των παραγόντων που διαμορφώνουν την τρωτότητα, τις ικανότητες αντιμετώπισης και την ανθεκτικότητα διαφορετικών τόπων και κοινωνικών ομάδων. Εξετάζονται οι βασικές προσεγγίσεις πρόληψης, μείωσης και διαχείρισης του κινδύνου, καθώς και οι νέες προκλήσεις και ανάγκες προσαρμογής που δημιουργεί η κλιματική αλλαγή. Ενδεικτικές θεματικές ενότητες του μαθήματος περιλαμβάνουν:

- βασικές έννοιες και προσεγγίσεις στην ανάλυση και διαχείριση του κινδύνου καταστροφών,
- φυσικές και ανθρωπογενείς επικινδυνότητες και η χωρική τους διάσταση,
- έκθεση, τρωτότητα, ικανότητα αντιμετώπισης και ανθεκτικότητα,
- πλημμυρική επικινδυνότητα και διαχείριση του πλημμυρικού κινδύνου,
- σεισμοί, δασικές πυρκαγιές, κατολισθήσεις, ξηρασίες, κύματα καύσωνα και άλλες επιλεγμένες επικινδυνότητες,
- διαχείριση και διακυβέρνηση του κινδύνου καταστροφών, εμπλεκόμενοι φορείς και επίπεδα λήψης αποφάσεων,

- κοινωνική τρωτότητα, ανισότητες και ζητήματα δικαιοσύνης στη διαμόρφωση και αντιμετώπιση του κινδύνου,
- κλιματική αλλαγή, μετριασμός και προσαρμογή και η σύνδεσή τους με τη Μείωση του Κινδύνου Καταστροφών,
- εφαρμογές και μελέτες περίπτωσης από την Ελλάδα και τον κόσμο.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Πρόσωπο με πρόσωπο Διαλέξεις, σεμινάρια, ομαδικές συζητήσεις και ασκήσεις													
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	• Χρήση eclass για αναρτήσεις υλικού και επικοινωνία με τους φοιτητές • Παρουσιάσεις PowerPoint, βίντεο, επιστημονικά άρθρα • Εργασία με διαδικτυακές πηγές και προαιρετική χρήση GIS													
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table><tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr><tr><td>Διαλέξεις</td><td>26</td></tr><tr><td>Σεμινάρια / μελέτες περίπτωσης</td><td>13</td></tr><tr><td>Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας</td><td>26</td></tr><tr><td>Εκπόνηση εργασίας και προετοιμασία παρουσίασης</td><td>60</td></tr><tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125</td></tr></table>		Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	26	Σεμινάρια / μελέτες περίπτωσης	13	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	26	Εκπόνηση εργασίας και προετοιμασία παρουσίασης	60	Σύνολο Μαθήματος	125
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου													
Διαλέξεις	26													
Σεμινάρια / μελέτες περίπτωσης	13													
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	26													
Εκπόνηση εργασίας και προετοιμασία παρουσίασης	60													
Σύνολο Μαθήματος	125													
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική (Αγγλικά αν ζητηθεί) Ατομική εργασία και παρουσίαση 100% Η εργασία αποσκοπεί στην αξιολόγηση της ικανότητας των φοιτητών/τριών να εφαρμόζουν τις έννοιες και τις προσεγγίσεις του μαθήματος, να αναζητούν και να αξιοποιούν κατάλληλη επιστημονική βιβλιογραφία, να αναλύουν και να συνθέτουν πληροφορίες και να διατυπώνουν τεκμηριωμένα επιχειρήματα. Τα αναλυτικά κριτήρια αξιολόγησης, οι προδιαγραφές της εργασίας και οι σχετικές οδηγίες ανακοινώνονται στην αρχή του εξαμήνου και αναρτώνται στο e-class.													

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασικά συγγράμματα (χρήση επιλεγμένων κεφαλαίων)

- Σαπουντζάκη, Κ., & Δανδουλάκη, Μ. (2016). Κίνδυνοι και καταστροφές. Αθήνα: Αποθετήριο Κάλλιπος.
- Καυκαλάς, Γ., Βιτοπούλου, Α., & Γεμεντζή, Γ. (2016). Βιώσιμες πόλεις. Αθήνα: Αποθετήριο Κάλλιπος.

Συναφή επιστημονικά περιοδικά

- International Journal of Disaster Risk Reduction
- Disasters
- International Journal of Disaster Risk Science
- Climate and Development

Πρόσθετη βιβλιογραφία και υλικό θα διατίθενται μέσω e-class καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου.